

Vabariigi Valitsuse määruse „Taustakontrolli teenuse nõuded“ eelnõu
seletuskirja lisa

Vabariigi Valitsuse määruse „Taustakontrolli teenuse nõuded“ eelnõu
kooskõlastustabel

Sotsiaalministeerium		
N r	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestatud/mittearvestatud
1.	Taustakontrolli tegemine enne töö- või muu lepingu sõlmimist Eelnõu seletuskirja § 2 lõike 1 kohta antud selgituse kohaselt hõlmab taustakontrolli kohustus ka töökohale kandideerivaid isikuid ning taustakontrolli teenus võimaldab kontrollida nende karistatuse andmeid sõltumata töötamise registrisse kantud andmetest. Eelnõu normitekstist ei tulene selline võimalus siiski piisavalt selgelt. Eelnõu § 2 lõikes 1, § 3 lõikes 1, § 5 lõikes 1 ja § 6 lõikes 4 kasutatakse läbivalt sõnastust „ülesannet täitev isik“, mis võib jätta mulje, et taustakontrolli saab teha üksnes isiku suhtes, kellel on elutähtsa teenuse osutaja või tema lepingupartneriga juba töö- või muu lepinguline suhe. Samuti seostatakse eelnõu § 6 lõikes 3 ja selle kohta antud selgituses taustakontrolli teenuse kasutamine töötamise registrisse kantud andmetega. Seega ei ole eelnõu regulatsioon ja seletuskirjas kirjeldatud teenuse toimimine omavahel üheselt kooskõlas. Õigusselgusetus võib praktikas viia olukorrani, kus elutähtsa teenuse osutaja või	Arvestatud osaliselt. Eelnõu sõnastust on parema õigusselguse tagamiseks täpsustatud. Selgitame, et töökohale kandideerivad isikud on juba seadusest tulenevalt need, kelle suhtes võib taustakontrolli teha. Seda on selgitatud nii HOSi muutmise eelnõu seletuskirjas CER-direktiivist tuleneva taustakontrolli kohustuse ülevõtmisel (lk 23) kui ka KORKSi eelnõu seletuskirjas (lk 201): „Elutähtsa teenuse osutaja taustakontrolli kohustus hõlmab nii töökohale kandideerivaid isikuid, teenuseosutaja enda töötajaid kui ka alltöövõtjate töötajaid, st kõiki isikuid, kellele on usaldatud eelnõu § 77 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesanded. Elutähtsa teenuse osutajal on õigus volitada alltöövõtjat taustakontrolli eesmärgil eelnõu § 131 lõikes 1 sätestatud isikuandmete volitatud töötlejaks.“ Isiku teavitamise kohustus on sätestatud KORKSi § 85 lõikes 6, mille kohaselt elutähtsa teenuse osutaja on kohustatud teavitama kontrollitavat isikut taustakontrolli tegemise alusest ja eesmärgist ning tema isikuandmete töötlemisest enne esmakordse

tema lepingupartner peab esmalt sõlmima isikuga lepingu ja registreerima töötamise ning saab alles seejärel kontrollida, kas isikule võib kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesande usaldada. Negatiivse kontrollitulemuse korral tuleks hakata juba sõlmitud lepingut lõpetama. Selline korraldus tekitaks põhjendamatut halduskoormust ega toetaks taustakontrolli ennetavat eesmärki. Palume täiendada eelnõu normiteksti selliselt, et taustakontrolli teenust oleks sõnaselgelt võimalik kasutada ka enne töö- või muu lepingu sõlmimist isiku suhtes, kellele kavatsetakse anda kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesanne. Võimalus tuleks piiritleda üksnes selliste kandidaatidega, kellele vastava ülesande andmist tegelikult kavandatakse. Täiendava kaitsemeetmena võib ette näha, et kandidaati teavitatakse enne päringu tegemist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taustakontrolli eesmärgist, ulatusest ja tagajärgedest ning ta kinnitab teavituse saamist. Karistusandmete töötlemise õiguslik alus peab seejuures tulenema üheselt õigusaktist endast. Näiteks võiks asjakohastes sätetes kasutada sõnastust „kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesannet täitev või täitma asuv isik“ ning sätestada eraldi taustakontrolli tegemise tingimused enne lepingu sõlmimist.	taustakontrolli tegemist. Riigikantselei on koostanud ETOdele ka taustakontrolli juhise, mis on leitav: https://kriis.ee/sites/default/files/documents/2025-04/Elut%C3%A4htsa%20teenuse%20osutaja%20taustakontroll.pdf
2. KORKS-i õiguslik alus lepingupartneri töötaja osas Palume täiendavalt hinnata, kas tööle kandideeriva isiku karistusandmete kontrollimiseks tuleneb KORKS-ist piisavalt selge õiguslik alus. KORKS § 85 lõigetes 3 ja 4 kasutatakse	Võetud teadmiseks. Määrusega ei laiendata nende isikute ringi, kelle suhtes võib taustakontrolli teha, kuna töökohale kandideerivad isikud on taustakontrolliga hõlmatud juba seaduse alusel. Seda on

	sõnastust „isik, keda usaldatakse täitma“ või „isik, kes asub täitma“ kindlaksmääratud ülesannet, ning lõikes 11 laiendatakse regulatsiooni elutähtsa teenuse osutaja lepingupartneri töötajale. Eriti lepingupartneri tööle kandideeriv isik ei pruugi seetõttu kuuluda seaduses sätestatud isikute ringi. Samas hõlmab direktiivi (EL) 2022/2557 artikli 14 lõike 1 punkt c sõnaselgelt isikuid, kelle töölevõtmist tundlikule ametikohale kaalutakse. Kui kandidaatide kontrollimise õigus ei tulene KORKS-ist üheselt, ei ole isikute ringi võimalik laiendada üksnes rakendusmäärusega ning kaaluda tuleb KORKS §-de 85 ja 134 täpsustamist.	selgitatud nii HOSi muutmise eelnõu seletuskirjas CER-direktiivist tuleneva taustakontrolli kohustuse ülevõtmisel (lk 23) kui ka KORKS-i eelnõu seletuskirjas (lk 201): „Elutähtsa teenuse osutaja taustakontrolli kohustus hõlmab nii töökohale kandideerivaid isikuid, teenuseosutaja enda töötajaid kui ka alltöövõtjate töötajaid, st kõiki isikuid, kellele on usaldatud eelnõu § 77 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesanded. Elutähtsa teenuse osutajal on õigus volitada alltöövõtjat taustakontrolli eesmärgil eelnõu § 131 lõikes 1 sätestatud isikuandmete volitatud töötlejaks.“
3.	Kasutaja identifitseerimine Eelnõu § 5 lõige 3 sätestab üksnes teenuse kasutaja identifitseerimise autentimise teenuse kaudu. Isiku autentimine ei tõenda aga veel seda, et tal on päringu tegemise ajal kehtiv volitus konkreetse elutähtsa teenuse osutaja nimel tegutsemiseks. Seletuskirja kohaselt kontrollitakse lisaks kasutaja autoriseeritust tsiviiltoetuse registri ja keskse volituste haldamise süsteemi kaudu. Palume sätestada ka volituse olemasolu ja kehtivuse kontrollimine määruse normitekstis.	Selgitame. Nõue omada taustakontrolli teenuse kasutamiseks vastavat volitust on sätestatud eelnõu § 3 lõikes 1, mille kohaselt võib teenust kasutada üksnes elutähtsa teenuse osutaja volitatud füüsiline isik, sealhulgas kriisilukorra ja riigikaitse seaduse § 85 lõikes 11 nimetatud juriidilise isiku töötaja. Taustakontrolli teenusele juurdepääsu andmisel identifitseeritakse teenuse kasutaja autentimise teenuse alusel (eelnõu § 5 lg 3). See tähendab, et teenusele juurdepääsuks kasutatakse kesket volituste haldamise süsteemi, kus saab ETO konkreetsetele isikutele volitused anda. Selle abil saab ETO hallata juurdepääsuvolitusi ühes keskses kohas ning see tagab, et taustakontrolli teenusele saab ligi üksnes selleks volitatud isik (vt lähemalt: Keskne volituste haldamise infosüsteem Pääsuke RIA).
Andmekaitse Inspeksioon		
N r	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestatud/mittearvestatud
1.	Eelkõige juhime tähelepanu, et seletuskirjas on märgitud, et	Võetud teadmiseks.

taustakontrolli teenus ei ole eraldiseisev andmekogu, vaid e-äriregistri juurde arendatud infotehnoloogiline lahendus. Samas nähtub KORKS § 85 lõikest 8, et taustakontrolli teenus töötleb isiku üldandmeid, töökoha andmeid, karistatuse andmeid ning sama paragrahvi lõike 10 kohaselt taustakontrolli teenuse andmeid säilitatakse kaks aastat. Eelnõust ega seletuskirjast ei nähtu üheselt, kus moodustub taustakontrolli teenuse andmestik ehk milliseid andmeid pärast päringu tegemist säilitatakse ning millises infosüsteemis või infosüsteemi andmestikus säilitamine toimub. Äriregistri seaduse § 2 lõike 2 kohaselt on e-äriregister veebiplatvorm, mille kaudu saab esitada äriregistrile avaldusi ning tutvuda juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate kohta avalikustatud andmetega. E-äriregistris võib peale äriregistri andmete avalikustada ka teistest andmekogudest ja teiste teenuste kaudu kättesaadavaid avalikke andmeid. Nimetatud säte ei käsitle e-äriregistri kaudu juurdepääsu võimaldamist mitteavalikele karistusandmetele ega taustakontrolli teenuse andmete säilitamist. Seetõttu palume täpsustada taustakontrolli teenuse andmearhitektuuri, selle seost e-äriregistriga ning teenuses töödeldavate andmete säilitamise korraldust. Samuti palume hinnata, kas andmete töötlemiseks ja säilitamiseks kasutatav infosüsteem on õigusaktides piisavalt selgelt määratletud või vajab mõni asjakohane seadus (nt äriregistri seadus) vastavat täiendamist.	Taustakontrolli teenuse andmearhitektuur, selle seos e-äriregistriga ning teenuses töödeldavate andmete säilitamise korraldus töötati välja CER-direktiivi ülevõtmisel HOSi. Selle käigus sätestati seaduses taustakontrolli teenuse eesmärk, töödeldavate andmete liigid ja säilitamistähtaeg, määrati vastutav töötleja ning anti volitus reguleerida määrusega täpsemalt muu hulgas teenuse andmekoosseisu, andmeandjaid, saadavaid andmeid, juurdepääsutingimusi ja muid korralduslikke küsimusi. Nende sätete rakendamiseks kehtestati Vabariigi Valitsuse 24. oktoobri 2024. a määrus nr 69 „Taustakontrolli teenuse nõuded“, millega reguleeriti muu hulgas teenuses töödeldavate andmete koosseisu ja allikaid, teenusele juurdepääsu, logimist ning vastutava ja volitatud töötleja ülesandeid. Teenuse tehnilise lahenduse valikul arvestati muu hulgas sellega, et ETOD on valdavalt ettevõtjad ning e-äriregister on neile juba olemasolev ja tuttav elektrooniline keskkond. Seetõttu arendati taustakontrolli teenus e-äriregistri juurde, selle asemel et luua eraldiseisev kasutuskeskond. Lahendus töötati välja CER-direktiivi ülevõtmise käigus ning HOSi muudatused ja nende rakendamiseks koostatud määruse eelnõu läbisid tavapärase kooskõlastus- ja kaasamismenetluse, millesse olid kaasatud asjaomased ministeeriumid, asutused ja teised puudutatud osapooled. Käesoleva eelnõuga ei looda uut andmetöötluslahendust ega muudeta taustakontrolli teenuse senist andmearhitektuuri ega selle seost e-äriregistriga. Kehtiva määruse regulatsioon võetakse üle sisuliste muudatusteta ning HOSi sätetele tehtud viited asendatakse KORKSi vastavate sätetega. Seega jätkatakse CER-
---	---

		direktiivi ülevõtmisel välja töötatud ja praeguseks kasutusele võetud lahenduse kasutamist. Riigikantselei on valmis koostöös JDMi ja AKIga täiendavalt hindama varem välja töötatud ja praegu kasutusel oleva taustakontrolli teenuse lahenduse sobivust ning muid sellega seotud küsimusi.
2.	Eelnõu § 2 lõikest 1 ning kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse (KORKS) § 85 lõikest 3 nähtuvalt võib taustakontrolli teha üksnes füüsilise isiku suhtes, keda usaldatakse täitma § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesannet. Samas on seletuskirjas märgitud, et taustakontrolli kohustus hõlmab muu hulgas töökohale kandideerivaid isikuid ning taustakontrolli teenus võimaldab kontrollida ka tööle kandideerivate isikute karistatuse andmeid. Palume seletuskirja täpsustada. AKI hinnangul ei nähtu seadusest alust teha taustakontrolli kõigi kandidaatide suhtes värbamismenetluse käigus, vaid üksnes sellise isiku suhtes, kellele on kavas usaldada § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesanne. Vastupidine tõlgendus laiendaks taustakontrolli käigus töödeldavate isikuandmete ulatust võrreldes seaduses sätestatuga.	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud. Taustakontrolli ei või teha kõigi kandidaatide suhtes värbamisprotsessi käigus, vaid üksnes sellise isiku suhtes, kellele on kavas usaldada KORKSi § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesanne.
3.	Eelnõu § 3 lõike 2 seletuskirjas on märgitud, et volitatud töötleja peab arvestust teenuse kasutajate ja nende juurdepääsuõiguste üle ning avab, sulgeb ja muudab juurdepääse. Kuna nimetatud tegevused moodustavad olulise osa teenuse kasutajate juurdepääsu haldamisest, palub AKI kaaluda selle ülesande sätestamist ka eelnõu § 4 lõikes 3.	Selgitame. Riigikantselei hinnangul on nimetatud ülesanne juba hõlmatud eelnõu § 4 lõike 3 punktides 1, 3 ja 4 sätestatud ülesannetega.
4.	Eelnõu § 5 lõike 4 punktist 2 ei nähtu, millises ulatuses on elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajal õigus taustakontrolli teenuses töödeldavatele andmetele juurde	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.

	pääseda. Samas seletuskirjas on märgitud, et järelevalve tegemiseks on vajalik eelkõige logiandmete kasutamine. Palume kaaluda sätte täpsustamist või seletuskirja täiendamist, et oleks üheselt arusaadav, millistele andmetele ja millises ulatuses juurdepääs järelevalve eesmärgil võimaldatakse.	
5.	Eelnõu § 6 lõikest 6 ei nähtu, millises ulatuses väljastatakse teenuse kasutajale teise liikmesriigi registrist või Euroopa karistusregistrite infosüsteemi kaudu saadud karistusandmeid. Samuti ei selgu seletuskirjast, kas teenuse kasutajale väljastatav andmekoosseis vastab § 6 lõikes 4 sätestatud andmekoosseisule või võib sisaldada teise (sh täiendavaid) andmeid. Õigusselguse ja minimaalsuse põhimõtte tagamiseks palume täpsustada välisriikidest saadavate karistusandmete koosseisu ning põhjendada nende töötlemise ulatust.	Arvestatud osaliselt. Eelnõu seletuskirja on täiendatud. Selgitame, et lõige 6 reguleerib andmete saamise kanalit, mitte ei laienda teenuse kasutajale väljastatavate andmete koosseisu ega töötlemise eesmärki. Lõike eesmärk on võimaldada kontrollida isiku karistatust ka juhul, kui asjakohased karistusandmed asuvad teise liikmesriigi karistusregistris. Teise liikmesriigi karistusregistrist andmete küsimine toimub Registrate ja Infosüsteemide Keskuse (RIK) kui Eesti keskasutuse kaudu. Teenuse kasutaja ei tee päringut vahetult teise liikmesriigi karistusregistrisse ega saa sellele registrile juurdepääsu. Taustakontrolli teenuses algatatud välisriigi karistusandmete päringu tegemiseks vajalik teave edastatakse RIK-ile, kes teeb karistusregistri seaduse § 30 alusel päringu asjaomase liikmesriigi keskasutusele. Vastus edastatakse RIK-ile Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) kaudu. Kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku puhul kasutatakse vajaduse korral ECRIS-TCN-i, mille abil tuvastatakse liikmesriik või liikmesriigid, kellel on isiku kohta karistusandmeid. Seejärel küsib RIK asjakohased karistusandmed tuvastatud liikmesriigilt ECRIS-i kaudu. ECRIS ja ECRIS-TCN on seega taustakontrolli teenuse kontekstis liikmesriikidevahelise karistusandmete leidmise ja vahetamise vahendid, mitte teenuse kasutajale vahetut juurdepääsu võimaldavad infosüsteemid.

		Teisest liikmesriigist RIK-ile saabunud vastuse andmekoosseis võib tulenevalt ECRISe andmevahetuse reeglitest ja asjaomase liikmesriigi õigusest olla laiem või erineda andmekoosseisust, mida on taustakontrolli eesmärgil vajalik teenuse kasutajale väljastada. Lõige 6 ei anna teenuse kasutajale iseseisvat õiguslikku alust saada teisest liikmesriigist saadud karistusandmeid suuremas ulatuses, kui on taustakontrolli eesmärgil vajalik ja KORKSiga lubatud. Teenuse kasutajale andmete väljastamisel lähtutakse samadest eesmärgipärasuse ja andmete minimaalsuse põhimõtetest nagu Eesti karistusregistrist saadud andmete puhul ning arvestama peab eelnõu § 6 lõikes 5 ja KORKS § 134 lõigetes 2 ja 3 sätestatud piirangutega. ECRIS-TCN-i päringu tehnilist tulemust ega muid välisriigist saadud andmeid, mis ei ole kontrollitava isiku töötamise piirangute kontrollimiseks vajalikud, teenuse kasutajale eraldi ei väljastata. Seega tuleb eristada RIK-ile liikmesriikidevahelise andmevahetuse käigus saabuvat teavet ja taustakontrolli teenuse kasutajale kättesaadavaks tehtavaid andmeid. Teenuse kasutajale tehakse kättesaadavaks üksnes teave, mis on vajalik KORKS § 86 lõigetes 1 ja 2 sätestatud töötamise piirangute kontrollimiseks. Asjaolu, et RIK võib liikmesriikidevahelise andmevahetuse käigus saada täiendavaid andmeid, ei anna teenuse kasutajale õigust neid andmeid saada ega muul eesmärgil töödelda.
6.	Eelnõu § 7 kohta seletuskirjas antud selgitustes on märgitud, et taustakontrolli teenuse logiandmeid võib säilitada kuni KORKS § 85 lõikes 8 sätestatud tähtajani, misjärel andmed	Arvestatud.

	kustutatakse. Juhime tähelepanu, et KORKS § 85 lõige 8 sätestab, et taustakontrolli teenuse andmeid säilitatakse kaks aastat. Seaduses ei ole sätestatud kuni kahe aasta pikkust maksimaalset säilitustähtaega ega antud KORKS § 85 lõikes 10 volitust säilitustähtaja täpsustamiseks määrusega. KORKS § 85 lõikes 8 sätestatud kaheaastane säilitustähtaeg kohaldub ka isikuandmeid sisaldavatele logiandmetele ehk ka neid tuleb seega säilitada kaks aastat. Palume viia seletuskirja sõnastus seadusega kooskõlla.	
7.	Lisaks palume seletuskirjas parandada § 7 selgitustes sisalduva viite „HOSi § 85 lõigetes 3 ja 4“ viiteks „KORKS § 85 lõigetes 3 ja 4“.	Arvestatud.
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit		
N r	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestatud/mittearvestatud
1.	Kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse (KORKS) § 85 loogika, elutähtsa teenuse osutaja (ETO) riskianalüüsid ning ka eelnõu seletuskiri lähtuvad sellest, et taustakontroll tuleb teha kõigi isikute suhtes, kellele on usaldatud elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamise seisukohalt olulised ülesanded. Eelnõu seletuskiri ütleb sõnaselgelt, et taustakontrolli kohustus hõlmab nii ETO töötajaid, kandidaate kui ka alltöövõtjate töötajaid. Samas nähtub eelnõu seletuskirjast ja eelnõu § 6 lg 3 punktist 4, et taustakontrolli teenuse kasutamisel tuginetakse töötamise registri (TÖR) andmetele ning kontrollitav isik on seotud TÖR-is oleva märkega, mis viitab taustakontrolli läbimise kohustusele.	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud. Alltöövõtja kasutamisel peab ETO tagama, et tema volitatud alltöövõtja teeb taustakontrolli päringu isiku kohta, kes täidab ETO riskianalüüsis KORKS § 85 lõike 2 alusel kindlaks määratud olulist ülesannet või kandideerib sellist ülesannet hõlmavale tökohale. Taustakontrolli teenust võib kasutada üksnes selleks volitatud isik. Teenusele juurdepääsu andmisel tuvastatakse kasutaja isikusamasus autentimisteenuse kaudu (eelnõu § 5 lg 3) ning juurdepääsuõiguste haldamiseks kasutatakse kesket volituste haldamise süsteemi. Selle kaudu saab ETO anda teenuse kasutamiseks volituse konkreetsele isikule, sealhulgas alltöövõtja esindajale, ning hallata antud volitusi ühes keskses keskkonnas. Nii on tagatud, et taustakontrolli teenusele pääsevad ligi üksnes

Praktikas on ETO-d püsiva kriisiülesandega (riigikaitse ametikoha märkega tähistanud minimaalse arvu töötajaid, kes oleksid kriisi- ja sõjaolukorras oma ametikohal ning tagaks teenuse osutamise. Samas rahuajal tagatakse riskianalüüsi kohaselt teenuse toimepidevus märkimisväärselt laiema isikute ringiga (tavaolukorras elutähtsa teenusega seotud töötajad ja ETO partnerite töötajad). Partnerite puhul räägivad ETO-d oma riskianalüüsides ka vaid teenusest ja ülesannetest. Nad ei täpsusta töötajaid ega isikute arvu, kes peavad olema minimaalselt tagatud ETO-le kriisiolukorras või sõja ajal. KORKS ja selle rakendusaktid aga ei tee vahet elutähtsa teenuse tagamise kohustusel erinevates olukordades (rahu- ja sõda). Taustakontrolli kohustus hõlmab regulatsiooni kohaselt ka alltöövõtjate töötajaid ning alltöövõtja võib teha päringuid ETO nimel. Samal ajal tekib jällegi probleem, et ETO ei ole sellise töötaja tööandja ega saa teha ja kontrollida partneri töötaja kohta TÖR-i kannet, sest see sõltub partnerist kui eraldiseisvast juriidilisest isikust. Kui taustakontrolli tegemise võimalus või kohustus sõltub TÖR-i kandest, siis kes vastutab juhul, kui partner vajalikku märget ei tee? KORKS-i loogika kohaselt vastutab elutähtsa teenuse toimepidevuse eest ETO ka siis, kui ülesandeid täidab alltöövõtja. Sarnane mure on tegelikult TÖR kandega seoses kandidaatidega, kuna enne töölepingu sõlmimist puudub TÖR	selleks volitatud isikud. Töökohale kandideeriva isiku suhtes taustakontrolli päringu tegemine ei sõltu töötamise registri (TÖR) kandest. Taustakontrolli teenus võimaldab volitatud kasutajal enne päringu tegemist märkida, et päring tehakse kandidaadi kohta. See ei tähenda siiski, et taustakontrolli võib teha kõigi värbamisprotsessis osalevate kandidaatide suhtes. Taustakontrolli võib teha üksnes sellise kandidaadi suhtes, kellele on kavas usaldada KORKS § 85 lõike 2 alusel riskianalüüsis kindlaks määratud oluline ülesanne. Samuti tuleb eristada TÖR-is kajastatavat teavet taustakontrolli läbimise kohustuse kohta teabest, mis puudutab kriisiülesandega ameti- või töökohal töötamist või sellisel kohal töötamise kohustust. Tegemist on erineva eesmärgi ja õigusliku alusega andmetega. Kriisiülesandega ameti- või töökoht on seotud KORKS §-des 107 ja 108 sätestatud töökohustuse regulatsiooniga, taustakontrolli läbimise kohustus aga KORKS § 85 lõike 2 alusel riskianalüüsis kindlaks määratud olulise ülesande täitmisega. Ühe isiku puhul võivad mõlemad tunnused esineda samal ajal, kuid ühe tunnuse olemasolu ei eelda teise olemasolu. Seetõttu peab TÖR võimaldama neid andmeid eraldi kajastada. CER direktiivi ülevõtmise järel koostas Riigikantselei ETOdele ka kokkuvõtliku taustakontrolli juhise, mis on leitav: https://kriis.ee/sites/default/files/documents/2025-04/Elut%C3%A4htsa%20teenuse%20osutaja%20taustakontroll.pdf
--	---

	kanne. See tekitab küsimuse, kas kandidaatide jaoks on eraldi töövoog ja TÖR kanne pole vajalik või kuidas tuvastatakse, et on tegemist isikuga, kellele on ETO-l õigus taustakontrolli teha? Eeltoodud põhjustel teeme ettepaneku eelnõu § 6 lg 3 ja seletuskirja täpsustada selliselt, et TÖR-i kanne ei ole ainus alus kontrollitava isiku tuvastamiseks. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, kuidas toimub taustakontroll kandidaatide ning selliste alltöövõtjate töötajate puhul, kes küll täidavad KORKS § 85 mõttes olulisi ülesandeid, kuid kelle suhtes puudub või ei sõltu ETO-st vastava TÖR-i kande olemasolu. Selline täpsustus aitab viia eelnõu rakendusloogika paremini kooskõlla KORKS § 85 ning seletuskirjas kirjeldatud kontrollitavate isikute ringiga nii ETO töötajate, kandideerivate isikute kui ka ETO ülesandeid täitvate alltöövõtjatega.	
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda		
N r	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestatud/mittearvestatud
1.	ETO lepingupartneri töötaja taustakontroll ja vastutuse jagunemine EPKK tõstatas juba 2024. aastal küsimuse, kuidas peab ETO toimima juhul, kui elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamise seisukohalt olulist ülesannet täidab ETO lepingupartneri töötaja. Küsisime ka, et kuidas toimub sellisel juhul vajaliku teabe vahetamine ETO ja teenusepakkuja vahel ning kuidas peab ETO toimima juhul, kui teenusepakkuja töötaja ei vasta	Selgitame. KORKS § 85 lõike 11 eesmärk on tagada taustakontrolli nõuete kohaldamine ka juhul, kui ETO toimepidevuse seisukohalt olulist ülesannet täidab lepingupartneri töötaja. Taustakontrolli korraldamise ja seadusest tulenevate nõuete täitmise eest vastutab ka sellisel juhul ETO. Lepingupartneri kasutamine ega talle taustakontrolli tegemiseks volituse andmine ei vabasta ETOt seadusest tulenevast vastutusest. Sama põhimõte nähti ette juba

taustakontrolli nõuetele. Käeoleva eelnõu kohaselt võib ETO volitada lepingupartnerit tema töötaja taustakontrolli läbi viima. Kuigi selline võimalus aitab taustakontrolli praktilist korraldust lihtsustada, vajab meie hinnangul täiendavat selgitamist ETO ja tema lepingupartneri õiguste ning vastutuse jagunemine. Palume selgitada, kuidas peab ETO praktikas täitma KORKS § 85 lõikest 11 tulenevaid kohustusi olukorras, kus olulist ülesannet täidab ETO lepingupartneri töötaja. Eelkõige vajab selgust, kes teeb sellisel juhul taustakontrolli päringu ja saab kontrolli tulemuse, millistel tingimustel saab lepingupartner juurdepääsu e-äriregistri kaudu kasutatavale taustakontrolli teenusele, millist teavet võib või peab ETO ja lepingupartner omavahel vahetama ning kuidas peab ETO toimima juhul, kui kontrolli tulemusel selgub, et lepingupartneri töötaja ei vasta seaduses sätestatud nõuetele. Peame oluliseks, et vastutuse jaotus oleks üheselt mõistetav ning ETO-l oleks praktikas võimalik veenduda, et tema toimepidevuse seisukohalt olulisi ülesandeid täitvad lepingupartnerite töötajad vastavad seaduses sätestatud nõuetele.	CER-direktiivi ülevõtmisel HOSi ning see on üle võetud KORKSi. Praktikas võib ETO teha lepingupartneri töötaja taustakontrolli ise või volitada lepingupartnerit tegema oma töötaja kohta taustakontrolli päringu ETO nimel. Volitatud lepingupartnerile või tema töötajale antakse selleks juurdepääs e-äriregistri kaudu kasutatavale taustakontrolli teenusele. Volitamise eesmärk on võimaldada lepingupartneril korraldada oma töötajate taustakontrolli, säilitades samal ajal ETO vastutuse selle eest, et tema riskianalüüsis kindlaks määratud olulist ülesannet täidavad nõuetele vastavad isikud. ETO ja lepingupartneri vahel tuleb vahetada üksnes teavet, mis on vajalik taustakontrolli korraldamiseks ning isiku olulise ülesande täitmisele lubamise üle otsustamiseks. See ei eelda taustakontrolli käigus saadud karistusandmete edastamist ETO ja lepingupartneri vahel suuremas ulatuses, kui on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik. Kui taustakontrolli tulemusel selgub, et lepingupartneri töötaja suhtes esineb KORKSis sätestatud töötamise piirang, ei või ETO lubada sellel isikul olulist ülesannet täita. KORKSi § 86 lõikes 2 nimetatud juhul hindab ETO, kas isik on konkreetse olulise ülesande täitmiseks sobiv. Kui töötaja ei või või ei ole sobiv olulist ülesannet täitma, võib ETO KORKSi § 86 lõike 4 kohaselt nõuda lepingupartnerilt töötaja asendamist või ülesande täitmise korraldamist muul kohasel viisil. ETO ja lepingupartneri koostöö selguse huvides on otstarbekas määrata nendevahelises lepingus kindlaks taustakontrolli
--	---

		praktiline korraldus, vajaliku teabe vahetamise põhimõtted ning töötaja asendamise või ülesande muul viisil täitmise kord. Sellist lahendust käsitleti ka CER-direktiivi ülevõtmisel koostatud HOSi muutmise eelnõu seletuskirjas.
2.	Taustakontrolli teenuse automatiseerimine ja ETO halduskoormuse vähendamine EPKK juhtis juba 2024. aasta tagasisides tähelepanu sellele, et e-äriregistri kaudu üksikute päringute tegemine suurendab ETOde halduskoormust. Tegime ettepaneku arendada infotehnoloogiline lahendus selliselt, et ETO saaks automaatselt teavituse juhul, kui tema juures olulist ülesannet täitva isiku puhul ilmneb asjaolu, mille tõttu ei vasta isik enam seaduses sätestatud nõuetele. Peame seda ettepanekut jätkuvalt põhjendatuks. Kui taustakontrolli eesmärk on tagada ETO toimepidevuse seisukohalt olulisi ülesandeid täitvate isikute usaldusvärsus, ei ole meie hinnangul kõige tõhusam lahendus süsteem, mis põhineb perioodilisel käsitsi päringute tegemisel. Lisaks halduskoormusele tähendab perioodiline kontroll, et ETO ei pruugi saada õigeaegselt teada kontrollitud isiku staatuse muutumisest. EPKK mõistab üldjoontes taustakontrolli eesmärki tagada elutähtsa teenuse toimepidevuse seisukohalt olulisi ülesandeid täitvate isikute usaldusvärsus. Samas peame oluliseks, et nõude rakendamine oleks riskipõhine, ettevõtjale üheselt mõistetav ning võimalikult väikese halduskoormusega. Leiame, et e-riigile kohaselt tuleks võimaluse korral eelistada	Selgitame. Taustakontrolli teenuse väljatöötamisel ja arendamisel lähtuti eesmärgist muuta teenuse kasutamine võimalikult lihtsaks ja kasutajasõbralikuks ning hoida ettevõtjatele kaasnev halduskoormus võimalikult väike. Riigikantselei on koostanud ETOdele ka taustakontrolli juhise, mis on leitav: https://kriis.ee/sites/default/files/documents/2025-04/Elut%C3%A4htsa%20teenuse%20osutaja%20taustakontroll.pdf Käesoleva eelnõuga ei looda uut andmetöötluslahendust ega muudeta taustakontrolli teenuse senist andmearhitektuuri. Kehtiva määruse regulatsioon võetakse üle sisuliste muudatusteta ja HOSi sätetele tehtud viited asendatakse KORKSi vastavate sätetega. Riigikantselei kui teenuse vastutav töötleja ootab jätkuvalt tagasisidet teenuse kasutamisel ilmnenud võimalike kitsaskohtade kohta ja ettepanekuid teenuse kasutajasõbralikumaks muutmiseks.

	automatiseeritud andmevahetust ja sündmuspõhist teavitamist ettevõtja korduvatele käsitsi tehtavatele päringutele.	
--	--	--